

Rapport
Beperkte Opleidingsbeoordeling

Master Fiscale Economie

Erasmus Universiteit Rotterdam

Inhoud van het verslag

1. Samenvatting van de beoordeling	2
2. Proces van beoordeling	5
3. Overzicht van de opleiding.....	7
3.1 Basisgegevens van de opleiding.....	7
3.2 Korte beschrijving van de instelling.....	8
3.3 Beschrijving van de beoogde eindkwalificaties	9
3.4 Beschrijving van het curriculum	9
4. Overzicht van beoordelingen.....	10
5. Bevindingen, overwegingen en beoordeling per standaard.....	11
5.1 Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties	11
5.2 Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	13
5.3 Standaard 3: Toetsing	16
5.4 Standaard 4: Gerealiseerde eindkwalificaties.....	19
6. Aanbevelingen.....	20
Bijlage 1: Programma locatiebezoek.....	21
Bijlage 2: Bestudeerde documenten	23
Bijlage 3: Bestudeerde eindwerken	24
Bijlage 4: Samenstelling visitatiepanel	25

1. Samenvatting van de beoordeling

Het visitatiepanel heeft de opleiding Master Fiscale Economie beoordeeld aan de hand van het NVAO-beoordelingskader voor de Beperkte Opleidingsbeoordeling. In deze samenvatting geeft het panel de voornaamste overwegingen weer die tot het oordeel hebben geleid.

De opleiding heeft de aanbevelingen van de vorige externe beoordeling in 2009 en de interne tussentijdse opleidingsevaluatie in 2012 ter harte genomen. Zo heeft de opleiding de matrix van eindkwalificaties en leerdoelen van de vakken verbeterd, de inhoudelijke kwaliteit van de toetsen verhoogd en een raad van advies vanuit het beroepenveld geïnstalleerd.

In de doelstellingen van de opleiding zijn de economische kennis, de kennis over fiscale onderwerpen en de juridische kennis op dit vakgebied naar behoren vertegenwoordigd. Het panel erkent daarnaast de wetenschappelijke, multidisciplinaire benadering van vraagstukken in deze opleiding. Het panel is positief over het oogmerk van de opleiding om studenten op te leiden voor de arbeidsmarkt.

Het panel waardeert het domeinspecifieke referentiekader dat de opleidingen van de Erasmus School of Economics en de opleidingen van de Vrije Universiteit en de Wageningen Universiteit opgesteld hebben. De eindkwalificaties van de opleiding komen overeen met de doelstellingen en raken de disciplinaire kennis op economisch, fiscaal en juridisch gebied, de wetenschappelijke, multidisciplinaire benaderingswijze, de kennis en vaardigheden voor het analyseren van vraagstukken op het snijvlak van economie, belastingrecht en samenleving en de sociale en communicatieve vaardigheden. Het panel ondersteunt het streven van de opleiding de afgestudeerden in staat te stellen de beroepsopleiding van de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs te volgen en zich zo tot belastingadviseur te ontwikkelen. Ook zijn de eindkwalificaties in overeenstemming met het niveau van de master.

De opleiding vergelijkt zich naar behoren met opleidingen op dit gebied in het buitenland. Het panel is te spreken over de raad van advies die is ingesteld om de eindkwalificaties en het curriculum van de zijde van het beroepenveld te laten beoordelen.

Door de toelatingseisen en toelatingsprocedure tot de opleiding hebben de studenten die worden toegelaten een goede kans de opleiding af te ronden. Het panel is positief over de verschillende deficiëntieprogramma's die de opleiding aanbiedt.

De beoogde eindkwalificaties zijn volledig en op evenwichtige wijze in het curriculum opgenomen. Het panel acht het curriculum naar behoren opgebouwd. De vakken snijden de gevraagde onderwerpen aan en in een aantal multidisciplinaire en vakoverstijgende vakken komt de integratie van deze onderwerpen aan de orde. Het panel raadt wel aan het evenwicht tussen fiscale en juridische onderwerpen in het curriculum te vergroten.

Het didactisch concept en de werkvormen van de opleiding dragen volgens het panel bij aan het bereiken van de beoogde eindkwalificaties. Het panel acht de student-docentratio en het aantal contacturen per week voldoende voor het onderwijs in deze opleiding.

Ondanks de maatregelen die door de opleiding zijn genomen, blijft het rendement toch achter. Eén van de oorzaken daarvan ligt in het uitlopen van de afstudeerscriptie. Het panel raadt de opleiding aan zich in te spannen het scriptietraject zo mogelijk in de tijd te beperken, daarbij aandacht bestedend aan individuele wensen van studenten om zich middels onder meer een niet verplichte stage verder te ontwikkelen.

De docenten beschikken volgens het panel over uitstekende didactische kwaliteiten, wat de studenten bevestigen. Het wetenschappelijk onderzoek dat de docenten doen, komt evenwel niet geheel overeen met de eisen die de Erasmus School of Economics stelt. Het panel beveelt aan dat onderzoek uit te voeren volgens de eisen van de School, zo mogelijk met inachtneming van de mogelijkheden en eisen die het fiscale vakgebied aan de wetenschapsbeoefenaren stelt. De School zou daartoe volgens het panel meer tijd voor onderzoek aan de docenten ter beschikking kunnen stellen. Het panel ondersteunt de gedachte van de School om nauwer samen te werken met de fiscalisten van de Erasmus School of Law. De continuïteit van de personele bezetting baart het panel enige zorg, omdat één van de hoogleraren eind 2017 vertrekt en omdat nog niet voorzien is in een opvolger. Het panel beveelt de School aan de vervanging van deze hoogleraar in gang te zetten, opdat het niveau van het onderwijs behouden blijft.

Het panel is te spreken over het beleid, de regels en de richtlijnen van de Erasmus School of Economics inzake toetsing en beoordeling die voor deze en andere opleidingen van de School gelden. Deze bieden in de ogen van het panel voldoende waarborgen voor de validiteit van de toetsen, de betrouwbaarheid van de beoordelingen, de capaciteiten van de examinatoren en de transparantie van de toetsen en beoordelingen voor de studenten. De verantwoordelijkheden en taken van de examencommissie zijn in lijn met de wettelijke bepalingen. De commissie ziet toe op de processen van toetsing en beoordeling, analyseert de resultaten van de tentamens en controleert periodiek de afstudeerscripties.

De vormen van toetsing in de opleiding, zijnde met name schriftelijke tentamens, papers en presentaties, zijn geschikt om de kennis en vaardigheden waarover de studenten moeten beschikken te toetsen.

De begeleiding en beoordeling van de afstudeerscripties zijn goed ingericht. Met de invoering van het *Thesis Workflow System* verbetert dit proces nog verder. De beoordeling van de scripties is betrouwbaar door de inzet van twee examinatoren en de hantering van een goed uitgewerkt beoordelingsformulier. Wel beveelt het panel aan gewogen beoordelingscriteria te gebruiken om het belang van criteria in het cijfer te laten doorwegen.

Het panel beoordeelt de toetsen van de vakken qua inhoud en qua niveau als voldoende.

Het panel kwalificeert de zes bestudeerde afstudeerscripties van deze opleiding als ten minste *voldoende*. In de meeste gevallen kon het panel zich vinden in het cijfer dat de examinatoren van de opleiding voor de scriptie hadden gegeven. In één geval achtte het panel het cijfer van de examinatoren aan de lage kant.

Het panel is positief over de kansen van de afgestudeerden op de arbeidsmarkt. De meeste studenten vinden betrekkelijk snel na hun afstuderen een passende werkkring.

Het panel dat de beoordeling van de opleiding Master Fiscale Economie van de Erasmus Universiteit Rotterdam heeft uitgevoerd, komt tot het oordeel voldoende voor deze opleiding en adviseert de NVAO een positief besluit over de accreditatie van deze opleiding te nemen.

Rotterdam, <datum>

prof. dr. T.J. Wansbeek
voorzitter

drs. W. Vercouteren RC
secretaris

2. Proces van beoordeling

Certiked VBI heeft van de Erasmus Universiteit Rotterdam het verzoek ontvangen een beoordeling uit te voeren van de opleiding Master Fiscale Economie in het kader van de accreditatieprocedure van de NVAO. De beoordeling is uitgevoerd aan de hand van het beoordelingskader voor de Beperkte Opleidingsbeoordeling van 19 december 2014 (Staatscourant nr. 36791).

In overleg met Erasmus Universiteit Rotterdam heeft Certiked de leden van het beoordelingspanel uitgenodigd in het panel zitting te nemen. Zij hebben daarop positief geantwoord. Het panel bestond uit de volgende personen:

- Prof. dr. T.J. Wansbeek, emeritus hoogleraar Statistiek en Econometrie, Rijksuniversiteit Groningen (voorzitter);
- Prof. dr. J. Hartog, emeritus hoogleraar Micro-economie met aanstelling als gast-onderzoeker, Universiteit van Amsterdam (panellid);
- Prof. dr. R. Kabir, hoogleraar en leerstoelhouder Corporate Finance and Risk Management, Universiteit Twente (panellid);
- Prof. dr. A.C. Rijkers, emeritus hoogleraar Fiscale Economie, Universiteit Tilburg (panellid);
- S.M. van den Hoek, student Bachelor Fiscale Economie, Universiteit van Amsterdam (student-lid).

Als procescoördinator/secretaris namens Certiked trad op drs. W.J.J.C. Vercouteren RC.

Certiked heeft namens de opleiding de samenstelling van het panel ter goedkeuring voorgelegd aan de NVAO. De NVAO heeft haar goedkeuring verleend.

De procescoördinator/secretaris heeft voorafgaande aan het locatiebezoek overleg gevoerd met de opleiding over een aantal formele zaken, zoals de datum en de agenda van het locatiebezoek, de eisen te stellen aan de kritische reflectie, de aan te leveren bijlagen, de bij het locatiebezoek ter inzage te leggen documenten en de lijst van de meest recente eindwerken.

Namens het panel heeft de procescoördinator/secretaris in totaal zes eindwerken opgevraagd uit de laatste twee jaren van afgestudeerden van de opleiding. Overeenkomstig de Richtlijn beoordeling eindwerken tijdens visitaties van 18 februari 2015 van de NVAO is deze selectie volstrekt willekeurig uitgevoerd. Wel is gezorgd voor een evenwichtige spreiding van cijfers. Het aantal geselecteerde eindwerken is conform het besluit van de NVAO daarover.

Voorafgaande aan het locatiebezoek heeft het panel de kritische reflectie, inclusief de bijlagen en een selectie van eindwerken van de opleiding ontvangen. De leden van het panel hebben de kritische reflectie en, uitgezonderd de student, eindwerken bestudeerd. Mede op basis daarvan hebben de panelleden vragen voor het locatiebezoek opgesteld.

De voorzitter van het panel en de procescoördinator/secretaris hebben vooraf met elkaar gesproken om het proces van beoordeling af te stemmen. De leden van het panel hebben hun voorlopige bevindingen en een aantal vragen ten behoeve van het locatiebezoek aan de secretaris toegezonden. Op 30 november 2016 en 1 december 2016 is het panel voltallig bijeengekomen. In deze vergaderingen zijn de voorlopige bevindingen uitgewisseld, zijn de eindwerken besproken en is de lijst van vragen voor het locatiebezoek doorgenomen.

Het locatiebezoek vond plaats op 2 december 2016. Het locatiebezoek is uitgevoerd in overeenstemming met de vooraf vastgestelde agenda. Het panel heeft op de dag van het locatiebezoek met alle geledingen van de opleiding kunnen spreken. Ook heeft het panel een open spreekuur ingesteld. De opleiding heeft het spreekuur tijdig aan de betrokkenen gemeld. Er hebben zich geen personen voor gemeld. In het besloten overleg aan het einde van het locatiebezoek heeft het panel de bevindingen gewogen en de overwegingen opgesteld op basis van het informatiedossier, de gesprekken en de bestudeerde eindwerken. Vervolgens is het oordeel over de opleiding geformuleerd. Aan het einde van het locatiebezoek heeft de voorzitter van het panel dit oordeel op hoofdlijnen aan het management van de opleiding kenbaar gemaakt.

Na het locatiebezoek heeft de secretaris een conceptrapport van bevindingen, overwegingen en conclusies opgesteld. De leden van het panel hebben daarop hun commentaar gegeven. Nadat de secretaris deze opmerkingen had verwerkt, heeft hij het conceptrapport voor feitelijke onjuistheden aan de opleiding voorgelegd. Na verwerking hiervan is het definitieve rapport aan de opleiding verzonden.

3. Overzicht van de opleiding

3.1 Basisgegevens van de opleiding

Administratieve gegevens van de opleiding

Naam opleiding in Croho: M Fiscale Economie
Oriëntatie en niveau opleiding: Wetenschappelijke Master
Aantal studiepunten: 60,0 EC
Afstudeerrichtingen: Geen
Locatie: Rotterdam
Variant: Voltijd (deels Nederlands, deels Engels)
Registratienummer in Croho: 66402

Administratieve gegevens van de instelling

Naam instelling: Erasmus Universiteit Rotterdam
Status instelling: Bekostigd
Instellingstoets kwaliteitszorg: Positief

Kwantitatieve gegevens over de opleiding

Percentage studenten die hun examens hebben gehaald in twee jaar (n + 1)

Cohort	2011	2012	2013	2014
Rendement na twee jaar	28 %	66 %	46 %	

Kwalificaties docenten

Kwalificaties	MSc	PhD	BKO*
Percentage docenten	100 %	64 %	82 %

*Het percentage BKO is inclusief vrijstellingen.

De student-docentratio is 27 : 1 (studiejaar 2015 – 2016).

Het aantal contacturen is 7 uur per week. Daarin zijn de uren individuele begeleiding bij het schrijven van de scriptie en de uren begeleiding in het vak *Tax Policy* niet meegenomen.

3.2 Korte beschrijving van de instelling

De Masteropleiding Fiscale Economie is een opleiding van de Erasmus School of Economics, die op haar beurt een faculteit is van de Erasmus Universiteit Rotterdam.

De Erasmus Universiteit Rotterdam is naar eigen zeggen een universiteit die op onderzoek is gericht en die gekenmerkt wordt door een uitgesproken maatschappelijke oriëntatie in haar onderwijs en onderzoek. De universiteit verwacht van haar academische medewerkers en van de studenten dat zij werken aan het oplossen van mondiale, sociale uitdagingen, daarin geïnspireerd door de dynamische en kosmopolitische stad Rotterdam.

De speerpunten van onderzoek en onderwijs van de universiteit zijn gezondheid (van molecule tot mens en maatschappij en terug), welvaart (duurzame economische groei), bestuur (de organisatie van bedrijven en van de maatschappij) en cultuur (media, geluk en identiteit in de moderne stedelijke samenleving). In het strategisch plan voor de jaren 2014 – 2018 staat dat de universiteit haar betekenis in het internationale veld verder wil vergroten.

Bij de Erasmus Universiteit Rotterdam zijn meer dan 2.700 medewerkers werkzaam, zowel docenten als ondersteunende medewerkers. Meer dan 26.000 studenten studeren aan de universiteit waarvan meer dan 16.000 studenten in bacheloropleidingen en ruim 10.000 studenten in masteropleidingen.

De Erasmus Universiteit Rotterdam bestaat uit zeven faculteiten, de Erasmus School of Economics, Erasmus School of Law, Faculteit der Sociale Wetenschappen, Erasmus Medisch Centrum, Faculteit der Wijsbegeerte, Erasmus School of History, Culture and Communication en Rotterdam School of Management. Daarnaast huisvest de universiteit het Instituut voor Beleid en Management Gezondheidszorg, het International Institute of Social Studies en het Institute for Housing and Urban Development Studies.

Zoals op de website is te lezen, beoogt de Erasmus School of Economics als internationaal erkende instelling een wetenschappelijke bijdrage te leveren aan toekomstige economische ontwikkelingen en aan de beantwoording van vraagstukken van overheids- en ondernemingsbeleid. De School richt zich op de productie, verspreiding en toepassing van wetenschappelijke kennis, steeds vanuit een economisch perspectief. De Erasmus School of Economics biedt drie bacheloropleidingen, vier masteropleidingen, twee onderzoekmasters en vier post-initiële masteropleidingen aan. Bij de school werken bijna 500 medewerkers en studeren ongeveer 4.500 studenten.

3.3 Beschrijving van de beoogde eindkwalificaties

De beoogde eindkwalificaties van de opleiding luiden als volgt.

- Studenten beschikken over diepgaande kennis van de voornaamste economische theorieën in het algemeen en de overheidsfinanciën in het bijzonder, en van het belastingrecht en belastingstelsels.
- Studenten onderkennen de relatie tussen wetenschap en samenleving en zijn in staat de relatie tussen economie, belastingrecht en samenleving te analyseren. Zij hebben voldoende vaardigheid in toepassing en interpretatie van fiscale wetgeving en jurisprudentie mede in hun maatschappelijke en in het bijzonder (sociaal-) economische samenhang.
- Studenten formuleren een (fiscaal-)economische probleemstelling uitgaande van wetenschappelijke concepten en theorieën.
- Studenten kiezen een onderzoeksopzet die aansluit bij hun vraagstelling. Zij kiezen of creëren een of meer geschikte methoden om data te verzamelen en te analyseren.
- Studenten formuleren heldere conclusies en aanbevelingen vanuit onderzoek en tonen zich daarbij creatieve en originele professionals.
- Studenten gebruiken verschillende interpretatiekaders bij het doen van uitspraken over de werkelijkheid.
- Studenten beoordelen hun denkbeelden op hun interne consistentie, empirische validiteit en kracht en stellen deze desgewenst bij.
- Studenten communiceren effectief en op hoog niveau schriftelijk en mondeling met personen en groepen van uiteenlopende aard over fiscaal economische vraagstukken.
- Studenten tonen zelfsturing en originaliteit in het omgaan met actuele ontwikkelingen in hun vakgebied.

3.4 Beschrijving van het curriculum

In de onderstaande tabel is het curriculum van de opleiding weergegeven.

Vakken	Studiepunten
Advanced Economics of Taxation	4,0 EC
Europees Belastingrecht	4,0 EC
Internationaal Belastingrecht	4,0 EC
Werkcollege Midden- en Kleinbedrijf	12,0 EC
Tax Policy	4,0 EC
Capita Selecta (keuzevak)	4,0 EC
Scriptie-opzet Fiscale Economie	0,0 EC
Werkcollege Multinationale Onderneming	12,0 EC
Afstudeerscriptie	16,0 EC
Totaal opleiding	60,0 EC

4. Overzicht van beoordelingen

Standaard	Oordeel
Standaard 1. Beoogde eindkwalificaties	Voldoende
Standaard 2. Onderwijsleeromgeving	Voldoende
Standaard 3: Toetsing	Voldoende
Standaard 4: Gerealiseerde eindkwalificaties	Voldoende
Opleiding als geheel	Voldoende

5. Bevindingen, overwegingen en beoordeling per standaard

5.1 Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties

Standaard 1: De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft de inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen

Bevindingen

Het doel van de opleiding Master Fiscale Economie is de studenten een gedegen basis aan economische, fiscale en juridische kennis te bieden en hen in te wijden in de verhouding tussen belastingheffing en economisch handelen. Daarnaast stelt de opleiding zich tot doel de studenten vertrouwd te maken met de wetenschappelijke, multidisciplinaire benadering van het vakgebied. Het doel van de opleiding is primair de studenten op te leiden om de arbeidsmarkt te betreden. De functies waarvoor de studenten worden opgeleid, zijn onder meer die van fiscaal econoom in een beleidsfunctie of belastinginspecteur bij de overheid, bedrijfsfiscalist in het bedrijfsleven of fiscaal adviseur in de belastingadviespraktijk. De afgestudeerden kunnen ook aanvullend een beroepsopleiding volgen en zich dan ontwikkelen tot belastingadviseur.

De opleiding beantwoordt aan het domeinspecifieke referentiekader dat de Erasmus School of Economics ter voorbereiding op deze externe beoordeling met de opleidingen economie van de Vrije Universiteit en de Wageningen Universiteit opgesteld heeft. Het huidige kader is een geactualiseerde versie van het domeinspecifieke kader uit 2009. De belangrijkste verandering was het verwijderen van de delen die op *business administration* betrekking hadden.

De opleiding heeft de eindkwalificaties opgesteld die de studenten aan het einde van de opleiding bereikt moeten hebben. Deze eindkwalificaties gaan achtereenvolgens in op diepgaande kennis achtereenvolgens economische theorieën, overheidsfinanciën, belastingrecht en belastingwetgeving, de toepassing van deze kennis bij het analyseren en oplossen van fiscaal-economische vraagstukken, de kennis en vaardigheden inzake wetenschappelijk onderzoek, de communicatieve en sociale vaardigheden en de leervaardigheden. In de formulering van de eindkwalificaties heeft de opleiding de aansluiting gezocht met de eisen van de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs (NOB). De afgestudeerden van deze opleiding hebben daarom de mogelijkheid aansluitend de beroepsopleiding tot belastingadviseur van de NOB te volgen.

De opleiding heeft in de vorm van een tabel de eindkwalificaties vergeleken met de Dublin descriptoren om het niveau van master aan te tonen. Uit de tabel blijkt de overeenstemming van de eindkwalificaties met deze Dublin descriptoren.

Zoals het opleidingsmanagement tegenover het panel naar voren heeft gebracht, richt de opleiding zich bij het onderwijs naar de opleiding op dit gebied in Wenen en bij het onderzoek naar opleidingen in Londen en Oxford.

De opleiding kent in gezamenlijkheid met de Bachelor Fiscale Economie een raad van advies waarin vertegenwoordigers van het beroepenveld zitting hebben. Deze raad komt eenmaal per jaar bijeen en geeft de opleiding raad over de afstemming van de eindkwalificaties en het curriculum op de eisen van de beroepspraktijk.

Overwegingen

Het panel is te spreken over de doelstellingen van de opleiding. Het panel ziet in deze doelstellingen de economische kennis, de kennis over fiscale onderwerpen en de juridische kennis op dit vakgebied vertegenwoordigd en op een afgewogen wijze gecombineerd. Daarnaast erkent het panel de wetenschappelijke, multidisciplinaire benadering van vraagstukken in deze opleiding. Het panel is positief over de doelstelling van de opleiding om studenten primair op te leiden voor de arbeidsmarkt.

Het panel heeft waardering voor het domeinspecifieke referentiekader dat de opleidingen van de Erasmus School of Economics samen met de opleidingen van de Vrije Universiteit en de Wageningen Universiteit opgesteld hebben. Dit kader biedt een stevig en actueel raamwerk voor deze en andere opleidingen binnen de economische discipline.

Het panel heeft de eindkwalificaties van de opleiding bestudeerd en acht deze in overeenstemming met de doelstellingen. De eindkwalificaties raken in voldoende mate de disciplinaire kennis op economisch, fiscaal en juridisch gebied, de wetenschappelijke, multidisciplinaire benaderingswijze, de kennis en vaardigheden voor het analyseren van vraagstukken op het snijvlak van economie, belastingrecht en samenleving en de sociale en communicatieve vaardigheden, die de studenten aan het einde van de opleiding bereikt moeten hebben. Het panel ondersteunt het streven van de opleiding de afgestudeerden in staat te stellen de beroepsopleiding van de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs te volgen en zich zo tot belastingadviseur te ontwikkelen.

Op grond van de vergelijking die de opleiding heeft gemaakt en op basis van de eigen waarneming acht het panel de eindkwalificaties in overeenstemming met het niveau van de master dat bepalend is voor deze opleiding.

Het panel is van mening dat de opleiding zich naar behoren vergelijkt met opleidingen op dit gebied in het buitenland.

Het panel is te spreken over de raad van advies die de opleiding heeft ingesteld om de eindkwalificaties en het curriculum van de zijde van het beroepenveld te laten beoordelen. Daardoor klinkt de stem van de beroepspraktijk voldoende in de opleiding door.

Beoordeling van de standaard

Op grond van bovenstaande overwegingen beoordeelt het panel standaard 1 *Beoogde eindkwalificaties* als voldoende.

5.2 Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Standaard 2: Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Bevindingen

De decaan van de Erasmus School of Economics is uiteindelijk verantwoordelijk voor deze en de andere opleidingen van de School. De vice-decaan van de School is de opleidingsdirecteur van alle opleidingen en in die hoedanigheid verantwoordelijk voor de kwaliteit daarvan. Voor elke bacheloropleiding is een coördinator aangesteld die op het verloop van de processen binnen deze opleidingen toeziet. Voor de masteropleidingen samen heeft de mastercoördinator deze taak. Binnen elk van de masteropleidingen is de academic director verantwoordelijk voor het curriculum en het onderwijs binnen deze opleidingen. Het opleidingsmanagement dat uit de opleidingsdirecteur, de coördinatoren van de bacheloropleidingen en van de masteropleidingen bestaat, komt zeer regelmatig bijeen voor overleg over de opleidingen. De academic directors vergaderen geregeld over de inhoud van de masteropleidingen. Iedere bachelor- en masteropleiding heeft een opleidingscommissie, bestaande uit docenten en studenten. Deze commissies adviseren het opleidingsmanagement over de kwaliteit van de opleidingen. De examencommissie ziet toe op de toetsing en beoordeling van alle opleidingen van de School.

Het aantal instromende studenten in de opleiding is de laatste jaren min of meer stabiel gebleven. De afgelopen vijf jaar ging het om gemiddeld 34 tot 35 studenten en waren de verschillen tussen de jaren gering. In 2016 is dat aantal overigens gestegen naar 58 studenten, zo begreep het panel.

De toelatingseisen tot de opleiding zijn een afgeronde bacheloropleiding Fiscale Economie van de Erasmus Universiteit Rotterdam of van een andere Nederlandse universiteit. Deze studenten worden rechtstreeks toegelaten. Studenten met een hbo-vooropleiding Fiscale Economie dienen in een pre-masterprogramma hun deficiënties op te heffen, voordat ze toegelaten worden. Studenten van de Hogeschool Rotterdam kunnen tijdens hun hbo-opleiding een minor volgen die uit vakken van het pre-masterprogramma bestaat en die door docenten van deze opleiding Master Fiscale Economie verzorgd wordt. Studenten met een afgeronde wo-bacheloropleiding Economie of Bedrijfskunde dienen ook een deficiëntieprogramma te doorlopen. Ook studenten die een opleiding fiscaal recht op masterniveau hebben voltooid, kunnen instromen na het volgen van een aantal deficiëntievakken.

De opleiding heeft een tabel opgesteld waarin de relatie tussen de beoogde eindkwalificaties van de opleiding en het curriculum zichtbaar is gemaakt. Uit deze tabel kan worden afgeleid dat alle eindkwalificaties in één of meer vakken worden bereikt.

Het curriculum van de opleiding staat grotendeels vast. Er is één keuzemogelijkheid in het vak *Capita Selecta*. Voor het overige zijn alle vakken verplicht. Het curriculum is opgebouwd uit vakken die onderwerpen behandelen op het vakgebied van de fiscale economie en daarnaast uit vakken die een multidisciplinair en vakoverstijgend karakter hebben. De eerstgenoemde vakken zijn *Europees Belastingrecht* en *Internationaal Belastingrecht*. De als tweede genoemde vakken zijn *Werkcollege Midden- en Kleinbedrijf*, *Tax Policy* waartoe ook het vak *Advanced Economics of Taxation* behoort en *Werkcollege Multinationale Onderneming*. In de werkcolleges wordt een thema behandeld en worden de verschillende aspecten van dat thema uitgediept. Het vak *Tax Policy* is gericht op vraagstukken rond belastingheffing vanuit het gezichtspunt van de overheid.

De studenten schrijven binnen dat vak een paper die bij het Ministerie van Financiën moet worden verdedigd. Ethische aspecten zijn verweven in de vakken. De opleiding overweegt ethiek meer te expliciteren. De studenten met wie het panel heeft gesproken, vonden dat ze sterk werden gestimuleerd om kritisch te leren denken.

De samenhang van het curriculum is de verantwoordelijkheid van het opleidingsmanagement van de Erasmus School of Economics. Daarbinnen zorgt de academic director van de opleiding voor de afstemming van de vakken in het curriculum. Binnen de opleiding vindt ook intensief overleg over de afstemming plaats tussen de docenten die de vakken geven.

Het didactische concept van de opleiding is er primair op gericht de studenten in staat te stellen de beoogde eindkwalificaties te bereiken. De werkvormen zijn hoofdzakelijk hoorcolleges en werkcolleges. De werkcolleges zijn de maatgevende werkvorm in de multidisciplinaire en vakoverstijgende vakken. In de andere vakken staan de hoorcolleges als werkvorm voorop. De eerstgenoemde vakken kenmerken zich door intensief onderwijs waarin een groot beroep op de zelfwerkzaamheid van de studenten gedaan wordt. Zij dienen papers op individuele basis en in groepsverband te schrijven en moeten deze ook ten overstaan van de medestudenten, docenten en, in het geval van het vak *Tax Policy*, beleidsambtenaren van het Ministerie van Financiën verdedigen. De student-docentratio is 27 : 1. Het aantal contacturen bedraagt 7 uur per week. Zoals gezegd onder paragraaf 3.1, zijn hierin niet de uren voor de begeleiding van de groepen in het vak *Tax Policy* en de uren individuele begeleiding bij de afstudeerscriptie meegerekend. De opleidingsdirecteur heeft het panel laten weten dat de Erasmus School of Economics experimenteert met nieuwe onderwijsvormen, zoals MOOC's. Implementatie van deze methoden is dit studiejaar gestart.

De opleiding heeft een aantal maatregelen genomen om de studievoortgang te bevorderen en om het rendement te vergroten. Zo werken de studenten reeds halverwege het curriculum aan de opzet van de scriptie. Het rendement na één jaar was niettemin de afgelopen jaren zeer beperkt. Het rendement na twee jaar was de afgelopen jaren gemiddeld 47 %.

De docenten zijn in dienst van het Fiscaal Economisch Instituut, dat aan de Erasmus School of Economics verbonden is. De twee aan de opleiding verbonden hoogleraren zijn binnen de School aangesteld. Het aantal docenten met een BKO is met 80 % zeer hoog. De studenten met wie het panel heeft gesproken, waren positief over de didactische kwaliteiten van de docenten. Ook kunnen de docenten in hun ogen goed het verband met de praktijk leggen, mede omdat velen van hen daarin werkzaam zijn. Het onderzoek dat door de docenten gedaan wordt, is evenwel niet geheel in overeenstemming met de eisen die de Erasmus School of Economics aan onderzoek stelt. Verder is het aantal aan de opleiding verbonden docenten relatief gering. Eén van de twee hoogleraren zal december 2017 met pensioen gaan. Van een duidelijke opvolger voor hem is vooralsnog niets bij het panel bekend.

Overwegingen

De toelatingseisen en de toelatingsprocedure tot de opleiding zijn gepast. Daardoor hebben studenten die worden toegelaten een goede kans de opleiding af te ronden. Het panel is eveneens positief over de efficiëntieprogramma's die de opleiding voor verschillende groepen studenten aanbiedt.

Het curriculum weerspiegelt de beoogde eindkwalificaties volledig en op een evenwichtige wijze. Het panel acht het curriculum naar behoren opgebouwd met zowel vakken die voor dit vakgebied relevante onderwerpen aansnijden als vakken die de multidisciplinaire integratie van onderwerpen beogen. In de vakken komt de internationale dimensie van het belastingrecht in voldoende mate tot haar recht. Wel zou het evenwicht tussen fiscale en juridische onderwerpen in het curriculum vergroot kunnen worden.

Het panel is positief over het didactisch concept en de werkvormen van de opleiding. Deze dragen volgens het panel bij aan het bereiken van de beoogde eindkwalificaties. Het panel acht de student-docentratio en het aantal contacturen voldoende voor het onderwijs in deze opleiding.

Ondanks de maatregelen die de opleiding heeft genomen, blijft het rendement toch achter. Eén van de oorzaken daarvan is gelegen in het uitlopen van de afstudeerscriptie. Daarom beveelt het panel de opleiding aan zich in te spannen het scriptietraject zo mogelijk in de tijd te beperken, daarbij aandacht bestedend aan individuele wensen van studenten om zich middels onder meer een niet verplichte stage verder te ontwikkelen.

De docenten beschikken volgens het panel over uitstekende didactische kwaliteiten. Dat wordt door de studenten bevestigd. Daartegenover staat dat het wetenschappelijk onderzoek dat de docenten uitvoeren, niet geheel beantwoordt aan de eisen die de Erasmus School of Economics daaraan stelt. Het panel beveelt aan dat onderzoek uit te voeren volgens de eisen van de School, zo mogelijk met inachtneming van de mogelijkheden en eisen die het fiscale vakgebied aan de wetenschapsbeoefenaren stelt. De School zou daartoe volgens het panel meer tijd voor onderzoek aan de docenten ter beschikking kunnen stellen. Het panel ondersteunt de gedachte van de School om nauwer samen te werken met de fiscalisten binnen de Erasmus School of Law. Het panel beschouwt de continuïteit van de personele bezetting met enige zorg, omdat één van de aan de opleiding verbonden hoogleraren eind 2017 zal vertrekken en omdat nog niet voorzien is in een opvolger voor hem. Het panel beveelt de opleiding aan de vervanging van deze hoogleraar in gang te zetten, opdat het niveau van het onderwijs behouden blijft.

Beoordeling van de standaard

Op grond van bovenstaande overwegingen beoordeelt het panel standaard 2 *Onderwijsleeromgeving* als voldoende.

5.3 Standaard 3: Toetsing

Standaard 3. De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Bevindingen

Zoals geldt voor alle opleidingen van de Erasmus School of Economics, verlopen ook de processen van toetsing en beoordeling van deze opleiding volgens het toetsbeleid van de School. Dit beleid stelt de kaders voor de toetsing en beoordeling van alle bachelor- en masteropleidingen van de School. De Examencommissie houdt daarenboven ieder jaar de regels en richtlijnen voor toetsing en beoordeling tegen het licht. Deze kunnen op onderdelen verschillen van de uitgave van het jaar daarvoor. Al met al kan gezegd worden dat de regels en procedures rond de toetsing en beoordeling voor de opleidingen van de School sterk gelijklopend zijn, als ze al niet precies hetzelfde zijn.

Ook is voor alle opleidingen van de School één en dezelfde examencommissie benoemd. De commissie voert haar werkzaamheden uit in lijn met de vigerende wettelijke bepalingen in Nederland. Tot de taken van de Examencommissie behoren het toezichthouden op de kwaliteit en het niveau van toetsen en beoordelingen, benoemen van examinatoren, verlenen van vrijstellingen, afhandelen van gevallen van fraude, adviseren over de Onderwijs- en Examenregeling en zorgen dat de opleidingen zich aan de regels en procedures in dezen houden.

Overeenkomstig het toetsbeleid van de Erasmus School of Economics en de Regels en Richtlijnen van de Examencommissie heeft de opleiding een aantal maatregelen genomen om de validiteit van de toetsen, de betrouwbaarheid van de beoordelingen en de transparantie van de processen in dit verband te waarborgen. Om de validiteit van de toetsen te bevorderen, wordt iedere toets die vervaardigd is door een docent voor afname ter controle aan een andere docent voorgelegd. Om de betrouwbaarheid van de beoordelingen te vergroten, is de benoeming van examinatoren voor zowel de toetsen van de vakken als van de afstudeerscripties in handen gelegd van de Examencommissie. De benoeming geschiedt op voordracht van de opleidingsdirecteur. De examinatoren worden alleen benoemd, als ze aan de eisen, gesteld door de Examencommissie voldoen. In het geval van de beoordeling van afstudeerscripties van masteropleidingen dient ten minste één van de examinatoren gepromoveerd te zijn. De Examencommissie analyseert de uitkomsten van de toetsen. Als het slaagpercentage van een toets minder dan 50 % of meer dan 90 % is, volgt een diepgaander onderzoek naar de aard en inhoud van de toets en naar de beoordeling daarvan. Daarnaast bestudeert de Examencommissie ieder jaar ongeveer 40 afstudeerscripties van deze en andere opleidingen van de Erasmus School of Economics om na te gaan of de beoogde eindkwalificaties daarin bereikt zijn en of deze op een correcte wijze zijn beoordeeld. De cijfers van de scripties die in de steekproef worden betrokken, liggen met name tussen 5,5 en 7,0 en bij 9,0 en meer. Ongeveer acht leden van de Examencommissie zijn in dit proces betrokken, opdat de inhoud van alle opleidingen bestreken wordt. Wanneer de Examencommissie één of meer scripties als onvoldoende kwalificeert, volgt een gesprek met de directeur van het Fiscaal Economisch Instituut. Deze zal op zijn beurt met de betrokken examinatoren spreken. Om de transparantie van de toetsing en beoordeling te verhogen, worden de studenten vooraf ingelicht over de beoordelingscriteria van de toetsen, ontvangen zij voorbeeldtentamens en hebben zij het recht om de beoordeling van het gemaakte werk in te zien.

De vormen van toetsing zijn onder meer schriftelijke tentamens met open vragen, individuele opdrachten, groepsopdrachten en presentaties. In verreweg de meeste vakken is sprake van meer dan één af te leggen toets waardoor het cijfer van een vak bijna altijd uit de cijfers van verschillende toetsen is opgebouwd.

Tegen het einde van de opleiding dienen de studenten hun afstudeerscriptie te schrijven. Voor alle opleidingen van de Erasmus School of Economics waaronder deze opleiding is een scriptiehandleiding samengesteld door de scriptiecoördinator van de betrokken capaciteitsgroep ofwel, voor deze opleiding, het Fiscaal Economisch Instituut. Tijdens het schrijven van de scriptie worden de studenten begeleid door hun scriptiebegeleider. De Erasmus School of Economics is doende het *Thesis Workflow System* in te voeren. Bij de masteropleidingen van de School is dat al gebeurd, evenals bij de bacheloropleiding Fiscale Economie. De overige twee bacheloropleidingen zullen binnen niet al te lange tijd volgen. Dit is een ICT-systeem, bedoeld om het proces van schrijven en beoordelen van de afstudeerscriptie beter en nauwgezetter te volgen. Met dit systeem kan de scriptiebegeleider beter de voortgang van het proces volgen en kan deze ook eerder signaleren of de student tijdig aan zijn of haar verplichtingen heeft voldaan. Studenten moeten onder meer conceptversies van de scriptie in het systeem uploaden.

De afstudeerscriptie wordt beoordeeld door de begeleider en door de tweede lezer. Los van het verschil in niveau waarop de bachelorscripties en de masterscripties worden beoordeeld, zijn de beoordelingscriteria voor alle opleidingen van de School hetzelfde. De criteria worden beoordeeld aan de hand van een Likert-schaal. De examinatoren kunnen elk van de criteria beoordelen van onvoldoende tot uitmuntend. De scriptiebegeleider beoordeelt zowel het proces van de totstandkoming van de scriptie waaronder ook de mate van zelfstandig optreden van de student als het rapport. De tweede lezer spreekt zich alleen uit over het schriftelijk werk. Beide examinatoren beoordelen de scriptie los van elkaar en komen dan vervolgens samen om het cijfer vast te stellen. Bij de scripties in de bacheloropleidingen van de Erasmus School of Economics kunnen de examinatoren de student een mondelinge toelichting vragen. Bij de scripties in de masteropleidingen is de mondelinge verdediging verplicht. Met de invoering van het *Thesis Workflow System* verloopt de onafhankelijke beoordeling door de examinatoren nog beter. De scripties worden op plagiaat gecontroleerd en de mate van overlap met andere teksten wordt op het beoordelingsformulier vermeld.

Overwegingen

Het panel stemt in met het beleid rond toetsing en beoordeling en de regels en richtlijnen voor toetsing en beoordeling van de Erasmus School of Economics die voor deze en de andere opleidingen van de School van toepassing zijn. Het beleid en de regels en richtlijnen zorgen in de ogen van het panel voor voldoende waarborgen voor de validiteit van de toetsen, de betrouwbaarheid van de beoordelingen, de capaciteiten van de examinatoren en de transparantie van de toetsen en beoordelingen voor de studenten.

De examencommissie heeft in de ogen van het panel de verantwoordelijkheden en taken die horen bij de wettelijke bepalingen in Nederland. De commissie ziet toe op de processen van toetsing en beoordeling, analyseert de resultaten van de tentamens en controleert periodiek de kwaliteit en het niveau van de afstudeerscripties.

Het panel beoordeelt de toetsvormen die de opleiding inzet als toereikend. Deze toetsvormen zijn geschikt om de kennis en vaardigheden waarover de studenten moeten beschikken te toetsen.

Met inachtneming van de kanttekening bij standaard 2 over de planning van het scriptieproces, kan gezegd worden dat het proces van begeleiding en beoordeling van de afstudeerscripties naar behoren ingericht is. Met de invoering van het *Thesis Workflow System* verbetert dit proces nog verder. De beoordeling van de scripties is betrouwbaar, omdat deze door twee examinatoren aan de hand van een goed uitgewerkt beoordelingsformulier wordt uitgevoerd. Wel beveelt het panel aan gewogen beoordelingscriteria te hanteren om het belang van criteria in het cijfer te laten doorwegen.

Beoordeling van de standaard

Op grond van bovenstaande overwegingen beoordeelt het panel standaard 3 *Toetsing* als voldoende.

5.4 Standaard 4: Gerealiseerde eindkwalificaties

Standaard 4. De opleiding toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Bevindingen

Het gemiddelde cijfer voor de afstudeerscripties was 7,3 in 2014 – 2015. Er studeerden geen studenten cum laude af. Het is het panel opgevallen dat de afstudeerscripties vaak fiscaal-juridische onderwerpen aansnijden en in mindere mate economische vraagstukken, terwijl een groot deel van de opleiding toch economisch gericht is.

Zoals onder standaard 1 naar voren gebracht is, is de opleiding bedoeld om de arbeidsmarkt te betreden en een passende functie in dit vakgebied te vinden. De meeste afgestudeerden vinden een betrekking als belastingadviseur bij de grote belastingkantoren of bij middelgrote kantoren. Een minderheid van de afgestudeerden vindt een functie bij het Ministerie van Financiën. De studenten met wie het panel heeft gesproken, zijn van oordeel dat de opleiding hen goed voorbereidt op de arbeidsmarkt. De meeste afgestudeerden vinden betrekkelijk snel een passende werkring.

Overwegingen

Het panel heeft de toetsen van een aantal vakken bestudeerd en acht deze qua inhoud en diepgang naar behoren. De studenten bereiken ook los van de afstudeerscriptie alle beoogde eindkwalificaties in de vakken van het curriculum.

Het panel heeft zes afstudeerscripties van studenten in deze opleiding bestudeerd. Het panel kwalificeert de zes bestudeerde afstudeerscripties van deze opleiding als ten minste *voldoende*. In de meeste gevallen kon het panel zich vinden in het cijfer dat de examinatoren van de opleiding voor de scriptie hadden gegeven. In één geval achtte het panel het door de examinatoren gegeven cijfer aan de lage kant.

Het panel is positief over de kansen van de afgestudeerden op de arbeidsmarkt. De meeste studenten vinden betrekkelijk snel een passende werkring.

Beoordeling van de standaard

Op grond van bovenstaande overwegingen beoordeelt het panel standaard 4 *Gerealiseerde eindkwalificaties* als voldoende.

6. Aanbevelingen

In dit rapport zijn enkele aanbevelingen aan de opleiding opgenomen. Deze aanbevelingen worden hieronder opgesomd.

- Het evenwicht tussen de fiscale en juridische vakken in het curriculum vergroten.
- Zich inspinnen het scriptietraject zo mogelijk in de tijd te beperken, opdat de studenten in die fase van de studie minder vertraging oplopen, daarbij aandacht bestedend aan individuele wensen van studenten om zich middels onder meer een niet verplichte stage verder te ontwikkelen.
- Het wetenschappelijk onderzoek door de docenten uit te voeren volgens de eisen van de Erasmus School of Economics, zo mogelijk met inachtneming van de mogelijkheden en eisen die het fiscale vakgebied aan de wetenschapsbeoefenaren stelt. De School zou daartoe volgens het panel meer tijd voor onderzoek aan de docenten ter beschikking kunnen stellen.
- Zoeken van samenwerking met de fiscale afdeling van de Erasmus School of Law, in lijn met het oogmerk van de Erasmus School of Economics.
- De vervanging van één van de twee huidige hoogleraren in gang zetten, opdat het niveau van het onderwijs behouden blijft.
- Bij de beoordeling en becijfering van de afstudeerscripties gewogen beoordelingscriteria gebruiken.

Bijlage 1: Programma locatiebezoek

Het panel heeft een locatiebezoek aan de opleiding afgelegd op 1 en 2 december 2016 te Rotterdam.

Het programma van het locatiebezoek op 1 december 2016 luidde als volgt.

- 08.30 uur – 09.30 uur   Aankomst en overleg visitatiepanel (besloten)
- 09.00 uur – 09.45 uur   Faculteitsbestuur
Prof. dr. Ph.H.B.F. Franses (decaan Erasmus School of Economics), prof. dr. I.J.M. Arnold (vice-decaan Erasmus School of Economics, opleidingsdirecteur), W. Rowaan MA (senior beleidsmedewerker Onderwijs Erasmus School of Economics)

Het programma van het locatiebezoek op 2 december 2016 luidde als volgt.

- 09.00 uur – 10.00 uur   Examencommissie
Prof. dr. J.M.A. Viaene (voorzitter Examencommissie), prof. dr. A. Dur (vice-voorzitter Examencommissie), drs. V.H.M. Beerkens (secretaris Examencommissie), K. Goudzwaard-Noot MSc (secretaris Examencommissie)
- 10.00 uur – 11.00 uur   Opleidingsmanagement en kerndocenten Bachelor Fiscale Economie
Opleidingsmanagement en kerndocenten Master Fiscale Economie
Prof. dr. P. Kavelaars (hoogleraar/docent, Bachelor/Master), mr. R.B.N. van Ovost (docent, Bachelor/Master), drs. M.H.M. Smeets (docent, opleidingscoördinator, Bachelor, academic director, Master)
- 11.15 uur – 12.00 uur   Docenten/examinatoren eindwerken Bachelor Fiscale Economie
Docenten/examinatoren eindwerken Master Fiscale Economie
Prof. dr. R.N.G. van der Paardt (docent/examinator eindwerken, Bachelor/Master), R.C. de Smit MSc (docent/examinator eindwerken, Bachelor/Master), mr. D.E. van Sprundel (docent/examinator eindwerken, Bachelor/Master), dr. Y.M. Tigelaar-Klootwijk (docent/examinator eindwerken, voorzitter Opleidingscommissie, Bachelor/Master), dr. H. Vrijburg (docent/examinator eindwerken, Bachelor/Master)
- 12.00 uur – 12.45 uur   Studenten en alumni Bachelor Fiscale Economie
Studenten en alumni Master Fiscale Economie
B.W. Vendrig (student, Bachelor), S.C.A. Claessen (student, Bachelor), V. Visser BSc (student, lid Opleidingscommissie, Master), M.M.A. Koster BSc (student, Master), drs. A. de Beer RB (alumnus, lid Raad van Advies), A.J.A. Maassen MSc (alumna)
- 12.45 uur – 13.45 uur   Lunch panel (besloten), open spreekuur 12.45 uur – 13.15 uur

- 15.30 uur – 15.45 uur   Faculteitsbestuur (tweede gesprek)
Prof. dr. Ph.H.B.F. Franses (decaan Erasmus School of Economics)
- 15.45 uur – 17.00 uur   Overleg panel (besloten)
- 17.00 uur – 17.30 uur   Terugkoppeling bevindingen op hoofdlijnen door voorzitter panel aan
opleidingsmanagement en andere betrokkenen

Bijlage 2: Bestudeerde documenten

Documenten die zijn bestudeerd voorafgaand aan het locatiebezoek

- Kritische Zelfreflectie Master Fiscale Economie
- Verbeterpunten en acties
- Domeinspecifiek referentiekader
- Matrix met Dublin descriptoren en eindkwalificaties
- Relatie tussen eindkwalificaties en curriculum
- Overzicht van curriculum
- Organisatie van het onderwijs
- Overzicht docenten
- Lijst met scripties uit jaren 2014 – 2015 en 2015 – 2016
- Onderwijs- en examenregeling
- Jaarverslag Examencommissie
- Erasmus School of Economics Onderwijsstatistieken
- Publicatielijst Erasmus School of Economics

Documenten die tijdens het locatiebezoek ter inzage lagen

- Studiemateriaal vakken
- Toetsen vakken
- Verslagen Opleidingscommissie
- Analyses tentamens

Bijlage 3: Bestudeerde eindwerken

Het panel heeft de eindwerken van de volgende zes studenten bestudeerd.

- 305961
- 321159
- 187719
- 332607
- 349450
- 374815

Bijlage 4: Samenstelling visitatiepanel

Het panel bestond uit de volgende personen:

- Prof. dr. T.J. Wansbeek, emeritus hoogleraar Statistiek en Econometrie, Rijksuniversiteit Groningen (voorzitter);
- Prof. dr. J. Hartog, emeritus hoogleraar Micro-economie met aanstelling als gast-onderzoeker, Universiteit van Amsterdam (panellid);
- Prof. dr. R. Kabir, hoogleraar en leerstoelhouder Corporate Finance and Risk Management, Universiteit Twente (panellid);
- Prof. dr. A.C. Rijkers, emeritus hoogleraar Fiscale Economie, Universiteit Tilburg (panellid);
- S.M. van den Hoek, student Bachelor Fiscale Economie, Universiteit van Amsterdam (student-lid).

Prof. dr. T.J. Wansbeek, voorzitter

De heer Wansbeek is emeritus hoogleraar Statistiek en Econometrie aan de Rijksuniversiteit Groningen. Hij behaalde de titel van doctor aan de Universiteit Leiden. Hij bekleedde een reeks van functies waaronder die van hoogleraar Micro-econometrie aan de Universiteit van Amsterdam, decaan van de Faculteit Economie en Bedrijfskunde van de Universiteit van Amsterdam en decaan van de Faculteit Economie van de Rijksuniversiteit Groningen. Hij was en is lid van de redactieraad van een aantal internationale, wetenschappelijke tijdschriften, zoals *Journal of Econometrics*. De heer Wansbeek was en is gastdocent aan onder meer de University of Southern California in de Verenigde Staten en de Zhejiang Universiteit in China.

Prof. dr. J. Hartog, panellid

De heer Hartog is emeritus hoogleraar Micro-economie aan de Universiteit van Amsterdam waar hij een aanstelling als gast-onderzoeker heeft. He behaalde de titel van doctor aan de Erasmus Universiteit Rotterdam. Hij was aan deze instelling onderzoeker en universitair hoofddocent. Hij was gastdocent aan een aantal universiteiten in Europa, de Verenigde Staten en Azië. Ook was hij redacteur van internationale, wetenschappelijke tijdschriften. De heer Hartog is lid van de Koninklijk Nederlandse Academie van Wetenschappen.

Prof. dr. R. Kabir, panellid

De heer Kabir is hoogleraar en leerstoelhouder Corporate Finance and Risk Management aan de Universiteit Twente. Hij behaalde de titel van doctor aan de Universiteit van Maastricht. Hij was gastdocent aan onder meer de Central University of Finance and Economics in Beijing, China, New York University in de Verenigde Staten en de Universiteit van Melbourne in Australië. Voordat hij benoemd werd tot hoogleraar aan de Universiteit Twente, was de heer Kabir universitair hoofddocent Finance aan de Universiteit Tilburg en hoogleraar Finance aan de Universiteit van Stirling in het Verenigd Koninkrijk.

Prof. dr. A.C. Rijkers, panellid

De heer Rijkers is emeritus hoogleraar Fiscale Economie aan de Universiteit Tilburg. Hij behaalde de titel van doctor aan de Universiteit Tilburg. Alvorens tot hoogleraar benoemd te worden, bekleedde hij de functies van belastinginspecteur en van onderzoeker en docent aan het Fiscale Instituut Tilburg van de Universiteit Tilburg. Hij was lid van adviescommissies over vraagstukken rond inkomstenbelasting in Nederland. De heer Rijkers was één van de oprichters van *SIRET, Scientific Institute for Research in Economics of Taxation*.

S.M. van den Hoek, student-lid

Mevrouw Van den Hoek is student in de opleiding Bachelor Fiscale Economie van de Universiteit van Amsterdam. Zij heeft een reeks van extra-curriculaire activiteiten ontplooid waaronder het voorzitterschap van de studievereniging van haar opleiding, lidmaatschap en voorzitterschap van de Studentenraad van de Faculteit Economie en Bedrijfskunde van de Universiteit van Amsterdam. Daarnaast is mevrouw Van den Hoek werkzaam bij de Canal Company als gids.